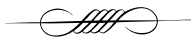

Füstkarikák a dualizmus korából

Hasonlat

– Fiam, szólít meg egy öregúr egy kisleány, aki szivarozik, – te már füstölsz is? Tán még korán van?

– Nincs ott bizony korán!

– Persze, persze, a Vezúv is előbb füstöl, mint hány.

Félreértés

– Asszonyom, ha Önnek kellemetlenül esik, hogy én itt dohányzom, akkor inkább kidobom!

– De uram, engemet kidobni?

– Nem kérem, csak a szivart.

Kivágta magát

– A falusi kántor a malom alatt meséli az őt környező parasztnak Nero kegyetlenkedéseit:

– ... ott sétált az égő romok fölött a kegyetlen zsarnok, körülötte a leszúrt férfiak vére piroslott; a máglyán égő anyák, s gyermekek kiabálását nyugton hallgatja! Nincs szíve e zsarnoknak, ki e kegyetlenkedések közepette kivesz a zsebéből egy verzsinea-szivart, s rágyújt, szemléli a pusztulást...

A bámuló hallgatóságából egy józanabb paraszt beleszól:

– De kántor úr akkor még nem is szivaroztak az emberek!

– Na, tudja kend, Mihály bátya, igazából nem is szivarozott a kópé, hanem csak úgy tettette agát, mintha szivaroznék.

Mikor a feleség tubákol

Duchamel úr, egy gazdag párizsi ma-

gázó válópört indított Celesztin hitvestársa ellen, mivel ez szenvedélyesen szereti a tubákot. A válópört mostanában tárgyalta a párizsi törvényszék, s ez alkalommal a költői kedélyű Duchamel imigyen adta elő panasztát:

– El sem képzelhetik milyen csapás a férjre nézve, ha felesége tubákol! Hát, ha még oly szenvedélyesen tubákol, mint az én Celesztinem! A tubákszelence az ő egyedüli gyönyörűsége. Vele kél, vele nyugszik le. Még ebéd alatt is a kezében van, s minden fogás után egy-kettőt szippant. És prüszköl utána akkorákat, hogy hullámokat ver tőle a leves, mint a tenger vihar idején. De ez még semmi. Mint gyöngéd férj, minden este, mielőtt elfekszem, megcsókolom. És mi ennek a következése? Az, hogy egész éjjel püsszögök ettől a csóktól, hogy a fejem szinte megreped. – Celesztin asszony sírva fakad erre a leleplezésre, s ígéri, hogy fölhagy a rút szokással, ha férje visszafogadja. Duchamel úr ily föltétel mellett visszavonta a válópört, s a hitvestársak kibékülve hagyták el a tárgyalási termet.

Ártatlan

Az igazságügy miniszter meglátogatja a börtönöket és kérdést intéz egy fogolyhoz:

– Mi az oka annak, hogy Ön most itt van?

– Kérem, egy rövid szivar.

– Hogy értsem ezt?

– Egy rövid szivart szívtam, mikor egy aranyművesnél betörtem; a boltórnek gyanúsnak tűnt fel a sötétben a szivar parázsa és elcsípett.

Kis hirdetés

Egy francia lapban a következő eredeti kis hirdetés olvasható:

„Egy fiatalember, aki azon a ponton áll, hogy dohányozni kezdjen, óhajtana egy tapasztalt férfival megismerkedni, aki őt szándékaról lebeszélje. Válasz X. Y. jegy alatt poszte restante kéretik.

A kávéházban

VENDÉG: – Pincér, hozzon nekem szivart, de jót, sokat, mindjárt megmondom miért; azután hozzon gyufát, sokat, mindjárt megmondom, miért; hamutartót, nagyot, mindjárt megmondom, miért...

PINCÉR: – ?????

VENDÉG: – Mert sokat akarok szivarozni.

Furcsa kívánság

Államügyész a halálra ítélthez:

– Van valami kívánsága, mielőtt a halál-ítélet végrehajttatik? Teljesíttetni fog.

A halálra ítélt:

– Igen. Szeretnék a komám jövő évi dohánytermeléséből egy pár pipányi dohányt elfüstölni.

Házasság és dohányfüst

– Mióta a nők rákaptak a dohányzásra, sok házasság megy füstbe. (Egy aggszűz emlékkönyvéből.)

Száraz szivarok

A: – Tekintsünk be ebbe a trafikba és vegyünk egy pár darab szivart!

B: – Ide nem megyek.

A: –Már miért nem?

B: – Mert nagyon csinos a trafikfrajla és mindenki itt vásárol; hanem ott az utcaszéli trafikban egy vén satrafa vesztegeti a szivarokat, kevés a vevője, de – régiebb és szárazabb a szivarja.

A tudomány

Gazduram leánya hazajön a növeldeből.

Apa: – Eredj lányom, add ide a pipámat, hadd gyújtok rá; de tömjed meg előbb!

A leány: – De édesapám, én nem tudok pipát tömni!

Az apa: – Még ezt se tudod? Ugyan kérlek, hát mit tanultál három esztendeig a növeldeben?

Az elefánt és a pipa

Asszonyok, leányok, fiatalok és öregek, kik gyűlölitek a dohányzást, hallgassatok ide, mesét mondok, majd örömetek telik benne, a férfiak meg haragudni fognak:

Hosszú szárú pipából füstölve, sétál egyszer egy ember a mezőkön; amint így ballag, egyszerre csak egy hatalmas elefánt közeledik feléje. Az elefánt meglátja a pipáló embert, és gondolkodni kezd:

„Hm, kollega, de bizony, elefánt az is, ormánya is van neki, úgy látom; de milyen kicsiny! És csak két lába volna!”

Eközben közelebb érkezik egymáshoz, s az elefánt észreveszi, hogy biz ez csak ember, kinek ormánya mesterséges utánzat akar lenni. Micsoda!? Ez még gúnyolni merészel engem, gondolá az elefánt, no megállj csak:

– Hát gúnyt akarsz velem űzni, te nyomorult. Jer csak közelebb, majd megtanítlak mindjárt, hogyan kell az elefánt orrát kigúnyolni!?

– De kérem, elefánt úr, tévedés fogor fenn! Én nem gúnyolom Önt ezen ormánynyal; ezen ormány az én egyedüli vigaszom, mely nélkül tönkremennék; ennek az édes illata fűszerezi életem nehéz napjaiban a ...

– Elég. Micsoda? Illat? Fűszer ? Édes? Mutassad! Én is szeretem az édes, illatos fűszert, hadd szagulom.

Az elefánt megszagulta, s hideg borzadály futott derekán végig, aztán összerezent, s vadul forgatva szemét, két lépésre hátrált:

– Ezt nevezitek „édes illatnak”? Megfogta az ormányával a pipaszárat pipástul, s úgy elhajította, hogy a szegény pipás – még most is keresi a pipáját.

Magyar Dohányújság 1886. augusztus 1.

Családi kép

A nagyságos úr előveszi burnótszelenczét és egyet szippant belőle. Az ősi tajpipában csak úgy sistergett az a finánczkéztől még meg nem szentségtelenített szűzdohány; a füstfelhők karika és fodor alakjaikkal egymásután tűnnek el, miként eltűntek a nagyságos úr ifjúsági ábrándjai; majd a megsűrűsödött levegő folytán tömör, nehéz felhő keletkezik feje fölött, lomhán, terhesen ereszkedve alá; csend van a szobában; csak néha hallható az ezüst pipakupak rövid csettenése, ha a nagyságos úr felnyomja a parazsat a pipájában; aztán ismét csak pöfékelés, füstölés orron, szájon, jobbra, balra...

Az ősi tajpipában csak úgy sistereg a szűzdohány s bizony Isten, jól esik így heverni a kereveten!

Halk kopogtatás hallatszik az ajtón. Nincs arra felelet. A kopogtatás ismétlődik, síri csend; a füstfelhők a szobában nesztelenül tolják egymást el; az ajtó megnyílik, a nagyságos úrnak felesége lép azon be. (Tűzről pattant asszony.)

– Ah! Jó napot, kedves férjecsém, jó napot! (Rettentő gúnyosan.) Hát ez az a fontos teendő, melynél háborítatlanul akar férjecsém-uram maradni? Pipálni? Füstölni? Így tartja meg férjecsém a szavát? Óh, én boldogtalan!(sírva.) Nőül mentem hozzá s ő azt hazudta esküvőm előtt, hogy nem dohányos! Óh, én szerencsétlen s én hittem...(Fájdalmasan) mert szerettem és csalatkoztam...(Kétségbeesetten)... ennyire csalatkoztam! Nincs szíved neked, ember (Haragosan) nincs szíved, (Megvetéssel) csak egy undorító szagú pipád! Óh, mily végtelenül szerettem őt (Szemrehányólag) s ez a

köszönet! Nézd ezt a függőnyt! Tegnap még hófehér, (Elkeseredve) ma sárga a füsttől! Nézd, e szőnyeget, nagymamai örökség, ereklye! Leánykoromban milyen tiszta volt, (Fájdalmasan) s most hamu hever rajta!(Bánk bán módjára.) Nincs a természetben vesztes, csak én! ... S neked mindezekre még csak mentegető szavad sincsen? Nem is érzed (Szúrós tekintettel) bűnöd súlyát (Meglepetve) tán még csak lelkiismeret furdalást sem?

– Vagy azt hiszed... (A férj prüsszent)... és még prüsszent! Ebből áll az egész védelmed talán? Te... te... te... dohányzacskó! (fenyegetve) Még ma írok Aktássy ügyvéd úrnak, elválunk....(Sírva) válópört indítok... (Zokogva) óh, elválunk egymástól és válópöröket indítunk egymás ellen!...(Szemeit töröli, megfordul, hogy kimenjen, várja, hogy férje visszatartaná, de az ül a kereveten; a nagyságos asszony bágyadtan fogja meg a kilincset, sírva, zokogva megy ki és úgy csapja be maga után az ajtót, hogy az ablakok is recsegnek.

A becsapott ajtó által betolult levegő összekavarja a szobában a füstöt; a fennúszkáló kósza fodrok hirtelenül eltűnnek...az oszló füst helyébe új füst tódul, új fodrok képződnek és a nagyságos úr előveszi burnótszelenczét és kettőt is szippant belőle.

A nagyságos asszony duzzog; az ábrándos szempár könnyben úszik ma nem oly bőbeszédű, mint máskor. Hallgatag szemrehányással fordítja el arcát a bűdös férjtől, ez meg vétkének tudatában, hogy mily színben tűnhetik fel, azt mindenik olvasóm tetszés szerinti fantáziájára bízom elképzelni.

– Aranyos asszonykám! Hát elválunk!

– El.

– Egy pipa dohány miatt?

– Az!

– Aranyos asszonykám! (Könyörögve, hízelegve a feleség arcát simogatja.) Hát ne haragudjál már rám! Mire való az?

– De haragszom! Megcsaltál! (Szárazan.) Dohányos vagy! (Ujjain olvas.) Befüstölted a függönyöket: egy, bepiszkoltad a szőnyeget-

ket: kettő, elrontottad a szobalevegőt: három, átégetted a pipából kipattant parázsszal a ke-revet-takarót? Négy, ebből tűz üthetett volna ki: öt, megégetett volna minden a szobában: hat, (nagy pátosszal) leégetett volna a ház is: hét....(A férj közbevág és saját ujján olvas tovább) meg az utca: nyolc, (Hangosabban) és a város: kilenc, (kiabálva.) a vármegye: tíz, és az ország (Ezt már ordította): tizenegy! (Igen fonom hangon.) Alásszolgája! (Megfordul a sarkán, a regementnél tanult sarkon fordulni.) és bemegey a dolgozószobájába; egy óra múlva a szobalányt hivatja.

Férj a cselédhez: „Nyisd fel az ágyat a szobámban, lefekszem; menj Dr. Kolikay orvos úrhoz, izenem, hogy rosszul vagyok, kéretem jöjjön hozzám, még tán jókor!...”

Ijedelem van a házban! Sürgés, forgás, a nagyságos úr beteg. Fekszik. Jaj, de nagyon beteg! Úgy nyög, mintha fogadásból tenné. Csak addig él, míg az orvos elérkezik. A szolgáló zabot és sót melegít. (A Krajzlerné mondta, hogy az jó.) A szobalány három lépcsőt ugrott egyszerre be, úgy szaladt a doktorért; a szakácsné vizet forral...a nagyságos asszony teát, kávéfőz, citromlét csinál, cukrot reszel... Az orvos mindjárt itt lesz... csak már jönne... nyugtalanul néz ki az ablakon... csak már jönne az az édes Kolikay úr (Máskor mindig vén számárnak titulálta.) Még tán jókor! Valami nagy baja lehet neki, hogy ő azt mondja: „Még tán jókor!”

– Mi a bajod édes férjecském, mondd mi bajod? Hol fáj? Fázol? (Szörnyű édesen.) Hisz a fejecskéd meleg, homlokocskád hideg! Mondd lelkem mi bajod?

– Férj: (Lemondó mély hangon.) Semmi.

Az orvos belép. Megigazítja szemüvegét, köhint egyet, kiveszi a zsebóráját, megtapogatja a beteg ütérét, mereven néz az óra percmutatójára, közben morog: „Szapora ütér, izgatottság, felhevülés, még menthető”...

(Az asszonyka kifeszíti fülét, mint egy esernyőt és hallgatja a doktor morgását.) A doktor asztalhoz ül, receptet ír – három sort

és azt alig lehet elolvasni – veszi a kalapját és megy. Nem is köhintett, amikor elment.

A beteg nem veszi be az orvosságot. Ott térdel előtte összekulcsolt kézzel az asszony s kínálja az orvossággal, nem kell; kávéval, feketével, nem kell; limonádé, cukros citrom, nem kell. „Meleg zabot a gyomorra, édes férjem, én adom, a te feleségcskéd, a Krajzlerné mondta... (A férj halk hangon nyög közbe: Nem kell nekem már se meleg zab, se Krajzlerné (Kissé hangosabban) se senki! (Halkan.) Úgyis meghalok én!

Fél óra múlva a beteg brunótszelenczét kéri. Valahányan vannak, keresik a szelenczét. Nincs. A nagyságos asszony kétségbeesik:

– Hol a brunót! Náni, szaladj át a trafikba, hozz egy forintot tubákat, siess!

A beteg szippant. „Egy kicsit jobban érzem magamat”, nyögi alig hallhatólag.

– Tán a pipát is akarod, édesem? (Szól, de milyen nyájasan az asszonyka)

– Nemmmm!

– De próbáld meg lelkem. Majd idehozom, nézd itt van már. Megtömjem? Én megtömöm. Majd meglátod édesem, hogy meg tudom tömni! Meg bizony. No fogd a szádba. Így. Most gyufát is hozok. (Meggyújtja.) Szívjad, aha, már füstöl is! No lám!

Nincs már ijedelem a házban, hisz nem beteg már a nagyságos úr; a nagyságos asszony nem duzzog s az ábrándos szemek, mosolyognak. (Hát csak lehet mosolyogni, ha a férj jobban van.) A nagy beteg ott nyújtózik az ágyban és pipál; az oszló füstgomolyok egymást tolják s a nagyságos asszony kétszer is megtömte a pipát...

A füst áthatlan rétegben képződik vastag ólomszín szövetté s a nagymami örökségre, a szép szőnyegre hamu, a kerevettakaróra parázs nem esik: egy, de Magyarország sem borul lángra: kettő.

Capnomán

(*Magyar Dohányújság, 1885. március 16.*)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: CSICSELY ILDIKÓ